

Grundtvig: Ja, mine Herrer, vi staae nu ved Slutningen af det Lovforslag, som jeg visseelig har anseet det for min Pligt ikke mod mig selv, for hvis Trykkesfrihed der snart vil være en forebyggende Forholdsregel, men min Pligt mod Danmark og det danske Bogvæsen at bekæmpe fra Forst til Sidst, og som jeg efter det Indtryk, det fra Begyndelsen gjorde paa Forsamlingen, havde haabet skulde aldrig komme saavidt. Naar jeg derfor alligevel ikke her stiller Ændringsforslag til enhver Paragraph i denne Lov, er det visseelig ikke fordi jeg jo har fundet, at de alle hoilig kunde trænge dertil, naar de blot skulde blive faaeltlige, men det er ene og alene, fordi jeg ved modent Overlæg fandt, at det vilde ikke nytte noget, det vilde kun være til at udhale Tiden og trætte Thinget. Det er nemlig i mine Mine jo som Intet, om ogsaa de Vaand, som herved paalægges Boghandlerne og Bogtrykkerne, blive lidt mindre stramme, om de Bøder, hvormed alle Haandteringer, som angaae Bogvæsenet, trykkes og bebyrdes, om de blive lidt lavere, om Fangselstiden, hvormed Forfatterne kvæles, trues og beskæmmes, blive lidt kortere — dette vilde Altsammen i mine Mine være Lapperier, nei det er den hele Stilling, hvori denne Lov, naar den bliver virkelig Lov, maa sætte det danske Bogvæsen, det er de danske Boghandlers og Bogtrykkes forsvilede Stilling, udsatte for Bøder ethvert Dieblik, belurede af Politiet, det er de danske Forfatters forsvilede Stilling, afhængig af saadanne Boghandlere og Bogtrykkes og af Justitsministerens Godtbefindende — det er denne Stilling for alle dem, der have med Bogvæsenet at gøre, og det er den sørgelige Betragtning, som ligger til Grund for Alt dette, den sørgelige Betragtning, at det danske Bogvæsen, ikke som en kjær Moders Barn, som skulde med Omhu opelkes, skulde kun i høieste Nødsfald tugtes og idelig tilgives, men snarere som et Bytingsbarn, som efter Sagnet maa plages til man kan blive det qvit. Naar jeg derfor alligevel har bestemt mig til at stille det Ændringsforslag, som nu er til Forhandling, og som det maa være mig tilladt at oplæse:

„Ved al Rettergang om Misbrug af Trykkesfriheden skal Spørgsmaalet om Tiltaltes Skyld-

dighed eller Uskyldighed afgjøres ved Skøn af Nævninger, og den Uskyldige skal tilkjendes Bederlag for paaført Krænkelse, Tab og Skade.“ — naar jeg har gjort en Undtagelse med dette, da er det kun fordi det efter den modneste Overveelse, jeg kunde anvende, var det Gæste, som i nogen synderlig Grad kunde formindste Skadeligheden og Sørgeligheden af denne Presselov. Naar nemlig Kjendsgjerningen, Overtrædelse af Loven som en Kjendsgjerning, ikke skulde beroe paa de lærde Juristers uberegnelige Lovfortolkning af saamange svævende, ubestemte og tveetydige Udtryk, men beroe paa et Skøn af gode Dannemænd, vilde det efter min Overbeviisning stundom frelse og endnu langt tiere trøste de betrængte danske Forfattere, som bestandig arbeide under bange og trange Naar, og naar paa den anden Side der dog var en Udfigt til, at den uskyldigt Tiltalte kunne faae noget Bederlag for Krænkelse, Tab og Skade, da turde man haabe, at en Justitsminister vilde tage det under modnere Overveelse, inden han befalede Tiltale, end naar det er som det hidtil har været, at det Høieste, den uskyldigt Tiltalte, naar han frikjendes, kan opnaae, det er kun den blotte og bare Frikjendelse. Det er nemlig aabenbart, at dette maa staae som truende og strækkende i høieste Grad for alle danske Forfattere — jeg har selv følt det igennem over 40 Aar, og skjøndt jeg har vovet desuagtet at gjøre mit Bedste, saa veed jeg, at det er, hvad intet Folk, som vil have en blomstrende Litteratur paa Modersmaalet, maa kræve af alle sine Forfattere. Naar man tænker sig, hvad der jo visseelig kan ske, at ved det blotte Søgmaal, selv naar Frikjendelse finder Sted, kan en dansk Forfatter see sin Skribentvirksomhed tilintetgjort, see sig berøvet sin Næringsvei, om den var ham en saadan, saa er Udfigterne dog altfor mørke, naar det staaer til Justitsministeren hvad Dieblik han vil, uden at der er Noget, som kan lægge sig som en Modyægt hos ham, at befale et saadant Søgmaal, naar der ikke skal være selv den mindste Lysning i denne mørke Udfigt, endogsaa blot den Mulighed, at dersom han aldeles frikjendes, har han dog Ret til at kræve Bederlag for paaført Krænkelse, Tab og Skade.